

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1956-1957.

SÉANCE DU 18 JUIN 1957.

Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner le projet de loi du 27 mai 1870, contenant le Code pénal militaire et la loi du 15 juin 1899 comprenant le titre Ier du Code de procédure pénale militaire.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1956-1957.

VERGADERING VAN 18 JUNI 1957.

Verslag van de Commissie voor Justitie, belast met het onderzoek van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 27 Mei 1870 houdende het Wetboek van militair strafrecht en van de wet van 15 Juni 1899 inhoudende titel I van het Wetboek van strafrechtspleging voor het leger.

Présents : MM. ORBAN, président; CAMBY, CHOT, CUSTERS, DELMOTTE, DUTERNE, NIHOUL, PHOLIEN, Mme VANDERVELDE, M. VAN HEMELRIJCK et Mme CISELET, rapporteur.

MESDAMES, MESSIEURS,

Comme l'indique l'exposé des motifs, le projet qui vous est soumis a un double objectif :

I. — Modification du Code pénal militaire.

Il tend tout d'abord à combler une lacune de la loi du 27 mai 1870 contenant le Code pénal militaire, en permettant, dans certains cas, aux conseils de guerre belges, de réprimer des délits prévus par une législation étrangère.

Dans ce but, l'article premier du projet introduit dans notre Code pénal militaire un article 57bis qui en deviendra le chapitre VIII intitulé « *De la violation de certaines dispositions légales étrangères* ».

Quelle est la situation à laquelle on a voulu remédier ?

Les traités internationaux qui forment le statut juridique des forces belges à l'étranger, imposent, dans une certaine mesure à nos militaires, ainsi qu'aux personnes à la suite de nos troupes, le respect des dispositions légales répressives de l'Etat où ils séjournent.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Zoals gezegd wordt in de memorie van toelichting heeft het U voorgelegde ontwerp een dubbel doel :

I. — Wijziging van het Wetboek van Militair Strafrecht.

Allereerst streeft het naar de aanvulling van een leemte in de wet van 27 Mei 1870 houdende het Wetboek van Militair Strafrecht door in sommige gevallen aan de Belgische krijgsraden toe te laten de door een buitenlandse wetgeving bepaalde misdrijven, te bestraffen.

Om dit te bereiken voegt artikel 1 van het ontwerp in ons Wetboek van Militair Strafrecht een artikel 57bis in, dat op zichzelf het Hoofdstuk VIII zal uitmaken met als opschrift « *Overtreding van sommige buitenlandse wets- of reglementsbepalingen* ».

Hoe is thans de toestand die men wenst te verhelpen ?

De internationale verdragen die de rechtstoestand van de Belgische strijdkrachten in het buitenland bepalen, verplichten onze militairen en de personen die tot het gevolg van onze troepen behoren in een zekere mate tot de naleving van de strafbepalingen van de Staat waar ze verblijven.

R. A 5265.

Voir :

Document du Sénat :

54 (Session de 1956-1957) : Projet de loi.

R. A 5265.

Zie :

Gedr. St. van de Senaat :

54 (Zitting 1956-1957) : Wetsontwerp

Ces accords n'impliquent pas que les délinquants belges doivent nécessairement être jugés par la juridiction de l'Etat de séjour.

Nos conseils de guerre pourraient être saisis, pour différents motifs, des faits commis en violation des lois étrangères : et ce notamment parce que les traités en question contiennent une clause réciproque permettant à l'Etat de séjour de renoncer au droit de déférer les délinquants belges devant ses propres tribunaux, pour autant qu'ils soient jugés par la juridiction belge compétente.

Remarquons que cette renonciation doit être faite par les autorités de l'Etat de séjour, dans chaque cas particulier.

• La Belgique ne peut malheureusement bénéficier de cet avantage parce que nos tribunaux statuant au répressif ne peuvent faire application de la loi étrangère.

Il en résulte que nos militaires et les personnes à la suite de nos forces sont soustraites à leur juge naturel.

Le présent projet de loi a pour objet de mettre fin à ce regrettable état de choses et, suivant l'exemple de plusieurs législations étrangères, « d'adapter notre législation pénale militaire aux nécessités permanentes de la répression dans le cadre international où les forces belges sont appelées à vivre ».

Les effets de l'article 57bis se limitent aux infractions commises par un militaire sur le territoire d'un Etat étranger où il est en service, en matière forestière, rurale, de chasse, de pêche, de circulation routière, de douanes, du change ou de réglementation des importations ou exportations.

Lorsqu'il s'agit de crimes ou de délits de droit commun, nos conseils de guerre soit à l'étranger, soit en Belgique sont compétents par application de la loi du 15 juin 1899. D'autre part, l'article 10bis du Code d'instruction criminelle (loi du 14 juillet 1951) étend l'application du droit pénal belge aux militaires ou aux personnes à la suite de l'armée pour toutes les infractions qu'ils commettent à l'étranger.

L'alinéa 2 du § 1 étend la disposition de l'alinéa 1er à la personne attachée à une fraction de l'armée se trouvant sur le territoire d'un Etat étranger ou autorisée à suivre un corps de troupe qui fait partie de cette fraction de l'armée. Ce texte vise les membres de la famille d'un militaire et les fonctionnaires civils (art. 19 de la loi du 15 juin 1899).

Les paragraphes 2 à 5 inclus sont clairs et se passent de commentaires.

Article 2.

L'article 58 du Code pénal militaire est à présent libellé comme suit :

Deze verdragen hebben niet tot gevolg dat de Belgische delinquenten noodzakelijkerwijze door de rechtbanken van de Staat van verblijf berecht moeten worden.

De in overtreding van buitenlandse wetten gepleegde feiten kunnen, op verscheidene gronden, voor onze krijgsraden worden gebracht, onder meer omdat in de bedoelde verdragen een wederkerig beding is vervat krachtens hetwelk de Staat van verblijf afstand kan doen van zijn recht om de Belgische delinquenten voor zijn eigen rechtbanken te dagen, bijaldien zij door de bevoegde Belgische rechtsmacht worden geoordeeld.

Op te merken valt dat de overheden van de Staat van verblijf in ieder bijzonder geval afstand van dat recht moeten doen.

Ongelukkig genoeg kan België dit voordeel niet genieten omdat onze rechtbanken, wanneer ze uitspraak doen in strafzaken, de buitenlandse wet niet kunnen toepassen.

Dit brengt mede dat onze militairen en de personen die tot het gevolg van onze strijdkrachten behoren, aan hun natuurlijke rechter worden onttrokken.

Dit wetsontwerp heeft tot doel aan deze ongelukkige staat van zaken een einde te maken door, naar het voorbeeld van verscheidene buitenlandse wetten, « onze wetgeving inzake militair strafrecht aan te passen aan de bestendige noodwendigheden van de bestraffing binnen het internationale kader waarin de Belgische strijdkrachten voortaan zullen moeten leven ».

De uitwerking van artikel 57bis is beperkt tot de misdrijven welke een militair op het grondgebied van een vreemde Staat waar hij in dienst is, heeft gepleegd inzake bos-, veld-, jacht-, visvangst-, wegverkeer-, douane-, deviezenaangelegenheden of tegen de invoer- of uitvoerreglementering.

Gaat het om misdaden en wanbedrijven van gemeen recht, dan zijn onze krijgsraden, hetzij in het buitenland, hetzij in België, bevoegd op grond van de wet van 15 Juni 1899. Aan de andere kant wordt de toepassing van het Belgisch strafrecht, krachtens artikel 10bis van het Wetboek van rechtspleging in strafzaken (wet van 14 Juli 1951) voor al de misdrijven die in den vreemde worden gepleegd, uitgebreid tot de militairen of de personen die tot het gevolg van het leger behoren.

Het tweede lid van § 1 maakt het bepaalde in het eerste lid toepasselijk op al de personen die verbonden zijn aan een fractie van het leger dat zich op het grondgebied van een vreemde Staat bevindt of die gemachtigd zijn een troepenkorps te volgen dat van die fractie van het leger deel uitmaakt. Hieronder worden de leden van het gezin van een militair en de burgerlijke ambtenaren verstaan (artikel 19 van de wet van 15 Juni 1899).

De §§ 2 tot en met 5 zijn op zichzelf duidelijk genoeg en behoeven geen commentaar.

Artikel 2.

Artikel 58 van het Wetboek van Militair Strafrecht luidt thans :

« Les dispositions du premier Livre du Code pénal ordinaire, auxquelles il n'est pas dérogé par la présente loi, sont appliquées aux infractions militaires. »

Le présent projet propose de remplacer ce texte par une disposition rédigée en termes plus adéquats. En effet, le Code Pénal Militaire ne réprime pas que des infractions « militaires » et notamment celles qui sont prévues par le nouvel article 57bis n'ont certainement pas ce caractère.

II. Modification du Code de procédure pénale militaire.

Le second but du projet est la modification de certaines dispositions du Code de Procédure Pénale Militaire.

Les articles 3 et 5 tendent à harmoniser les articles 19 et 23 de la loi du 15 juin 1899.

L'article 19 est libellé comme suit :

« En temps de guerre, les personnes attachées à l'armée à quelque titre que ce soit, et celles autorisées à suivre un corps de troupes sont jugées par la juridiction militaire pour toutes les infractions qui peuvent leur être imputées. »

Le projet y ajoute les mots :

« A l'exception de celles visées à l'article 23 et qui ont été commises sur le territoire belge. »

Ces deux conditions sont donc nécessaires pour que l'exception joue et que compétence soit rendue à la juridiction civile.

L'article 5 du projet complète l'article 23 dont il vient d'être question, de la loi du 15 juin 1899 : « les infractions énumérées dans cet article resteront soumises à la juridiction militaire lorsqu'elles auront été commises sur un territoire étranger ».

Ainsi, comme l'indique l'exposé des motifs, les juridictions militaires seront-elles mieux à même de remplir les multiples tâches que leur imposent les conventions internationales.

L'article 4 du projet abroge l'article 22 de la loi du 15 juin 1899, libellé comme suit : « Quand un militaire en congé illimité et un militaire en activité, soit poursuivis simultanément, soit comme auteurs, coauteurs ou complices, soit à raison d'infractions connexes, ils sont jugés par les tribunaux militaires pour toutes les infractions. » Cette abrogation fait disparaître une anomalie de compétence entre les juridictions civiles et militaires.

Par application de l'article 26, les cas visés à l'ancien article 22 seront dorénavant de la compétence des tribunaux ordinaires.

Le projet de loi a été adopté à l'unanimité de même que le présent rapport.

Le Rapporteur,
G. CISELET.

Le Président,
P. ORBAN.

« De bepalingen van het Eerste Boek van het gewone Wetboek van Strafrecht, waarvan door onderhavige wet niet wordt afgeweken, zijn van toepassing op de militaire misdrijven. »

Het ontwerp stelt voor deze tekst te vervangen door een bepaling die in passender bewoordingen is gesteld. Het Wetboek van Militair Strafrecht beteugelt immers niet alleen « militaire » misdrijven; zo behoren met name die welke in het nieuwe artikel 57bis zijn bedoeld niet tot deze categorie.

II. — Wijziging van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger.

Het tweede doel van het ontwerp is sommige bepalingen van het Wetboek van Strafrechtspleging voor het leger te wijzigen.

De artikelen 3 en 5 beogen de harmoniëring van de artikelen 19 en 23 van de wet van 15 Juni 1899.

Artikel 19 luidt :

« In tijd van oorlog, worden de personen die, in welke hoedanigheid ook, aan het leger gehecht zijn en zij die de machtiging bekwamen een legerbende te volgen, geoordeeld door de krijgsrechtsmacht voor al de misdrijven die hun ten laste kunnen gelegd worden. »

Het ontwerp voegt hieraan toe :

« Met uitzondering van die waarvan sprake in artikel 23, indien zij op het Belgisch grondgebied werden gepleegd. »

Deze beide voorwaarden zijn dus vereist opdat de uitzondering zou gelden en de burgerlijke rechtsmachten opnieuw bevoegd zouden zijn.

Artikel 5 van het ontwerp vult het hiervoren bedoelde artikel 23 van de wet van 15 Juni 1899 aan; de in dit artikel bedoelde misdrijven blijven aan de militaire gerechten onderworpen wanneer zij op buitenslands gebied werden gepleegd.

Aldus zullen, zoals in de memorie van toelichting wordt gezegd, de militaire gefechten beter in staat zijn de talrijke taken die hun bij de internationale verdragen worden opgedragen naar behoren te vervullen.

Artikel 4 van het ontwerp heft artikel 22 van de wet van 15 Juni 1899 op; dat artikel luidt : « Wanneer een militair, in onbepaald verlof, en een militair in werkelijke dienst gelijktijdig vervolgd worden, hetzij als daders, mededaders of medeplichtigen, hetzij wegens samenhangende misdrijven, dan worden ze, voor al de misdrijven, door de krijgsrechtbanken geoordeeld. » Ingevolge deze opheffing verdwijnt een anomalie inzake de wederzijdse bevoegdheid van de burgerlijke en militaire gerechten.

Krachtens artikel 26 zullen de in het vroeger artikel 22 bedoelde gevallen voortaan tot de bevoegdheid van de gewone rechtbanken behoren.

Het wetsontwerp en dit verslag zijn eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
G. CISELET.

De Voorzitter,
P. ORBAN.